

JOHANNES

2:1-12

De bruiloft te Kana, waar Jezus water in
wijn verandert

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/johannes/2-1-12

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding en de dagen van Johannes de Doper	3 min	4
2	Roeping van Andreas, Petrus en de discipelen	4 min	5
3	Filippus en Nathanaël worden discipelen	3 min	8
4	De bruiloft te Kana en 'de derde dag'	4 min	9
5	Maria bij de bruiloft en haar latere leven	4 min	11
6	De wijn raakt op: vraag naar alcohol	4 min	13
7	Wet, legalisme en vrijheid om wijn te drinken	4 min	15
8	Wijn vermengd met water: gebruik in de oudheid	3 min	17
9	Maria's rol in het gezinsleven van Jezus	4 min	19
10	Betekenis van 'Vrouw, wat heb Ik met u te doen?'	2 min	20
11	Vergelijking met Jezus' woorden aan Zijn broers	4 min	21
12	Jezus' timing en de vervulling van Zijn uur	2 min	23
13	De dienaren vullen de watervaten met wijn	3 min	24
14	De zeven wonderen en de 'Ik ben'-uitspraken	3 min	26

15	Beeld van 'Ik ben de ware Wijnstok'	2 min	28
16	Israël als Gods wijngaard in het Oude Testament	3 min	30
17	De stenen watervaten en witgepleisterde graven	4 min	32
18	Witkalken van graven en een nieuw hart	2 min	33
19	Wijn als beeld van innerlijke verandering	2 min	35
20	Nieuwe wijn in oude zakken: religie en de Geest	4 min	36
21	De wet als water, het nieuwe verbond als wijn	2 min	38
22	Jeremia 31: profetie van het nieuwe verbond	3 min	39
23	De kwaliteit van Jezus' wijn: een getuigenis	4 min	40
24	Waarom Johannes selectief wonderen vermeldt	3 min	42
	Om verder te lezen		43

1

Inleiding en de dagen van Johannes de Doper

Laten we naar het tweede hoofdstuk van het Evangelie naar Johannes gaan. Na de eerste achttien verzen komen we bij de rest van hoofdstuk 1. Die eerste achttien verzen vormden een proloog en maakten niet echt deel uit van het historische verhaal, maar waren veeleer een theologische interpretatie van het leven van Christus. Zij vertellen ons dat Hij het Woord was, dat het Woord bij God was en het Woord God was, en dat Hij geopenbaard werd in het vlees en onder ons heeft gewoond. Ze geven niet zozeer details van Zijn leven, maar veeleer, zou ik zeggen, de theologische achtergrond van het leven van Christus. De verzen 19 tot en met 51 berichten dan werkelijk over de gebeurtenissen van een reeks van vier opeenvolgende dagen.

En toen we daarnaar keken, wees ik erop dat het in sommige opzichten in het begin een beetje moeilijk is om ze te harmoniseren met de verhalen in de evangeliën. Op de eerste en de tweede van die dagen wijst Johannes de Doper Jezus namelijk aan in de menigte, en vertelt hij de mensen dat er iemand onder hen is die groter is dan hijzelf. Ook vertelt hij opnieuw het verhaal van hoe hij Jezus had gedoopt en de Heilige Geest op Hem had zien neerdalen in de gedaante van een duif. En daarom zegt Johannes in vers 34:

En ik heb gezien en getuigd dat Hij de Zoon van God is.

JOHANNES 1:34

Nu wordt de doop van Jezus in dit evangelie dus alleen genoemd als terugblik, als herinnering van Johannes de Doper. De evangeliën van Mattheüs, Markus en Lukas beschrijven de doop van Jezus binnen het verloop van de verhalende gebeurtenissen. Ze vertellen hoe Jezus naar Johannes kwam en gedoopt werd, en daarna de woestijn introk, veertig dagen verzocht werd, en toen terugkwam. Al slaan de andere evangeliën direct over van het einde van de verzoeking in de woestijn naar de tijd waarin Jezus naar Galilea ging, omdat Johannes gevangengezet was. Dat is nu

belangrijk, want Johannes was nog niet gevangengezet in de tijd waarover we nu lezen. Sterker nog, zelfs tot in hoofdstuk 3 wordt ons meegedeeld dat Johannes nog niet gevangengezet was. In hoofdstuk 3, vers 24, staat er:

want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

JOHANNES 3:24

En toch hervatten alle andere evangeliën het verhaal vanaf de verzoeking van Jezus. Ze slaan alles over wat wij op dit punt in Johannes bekijken, en beginnen het verhaal wanneer Johannes gevangengezet werd.

Dit evangelie hier, het vierde evangelie, vult dus de details in die de andere hebben weggelaten van de vroege dagen tussen enerzijds de verzoeking van Jezus in de woestijn, en anderzijds het begin van Zijn Galilese bediening toen Johannes gevangengezet werd. Want, zoals ik al zei, de andere evangeliën gaan gewoon van de verzoeking naar de bediening in Galilea toen Johannes gevangen zat. Maar hier is het duidelijk na de doop en na de verzoeking, en Johannes ziet nu Jezus terugkeren uit de woestijn, blijkbaar rondhangend bij de plaats waar Johannes aan het dopen was, en wijst hij Hem aan bij de mensen:

2

Roeping van Andreas, Petrus en de discipelen

De volgende dag zag Johannes Jezus naar zich toe komen en hij zei: Zie het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!

JOHANNES 1:29

zegt hij.

En op de derde van deze opeenvolgende dagen zei hij het opnieuw, in vers 35. De volgende dag — en dit is de derde in de reeks — stond Johannes met twee van zijn discipelen en zei:

De volgende dag stond Johannes daar weer met twee van zijn discipelen.

JOHANNES 1:35

En van die twee discipelen wordt ons verteld dat een van hen Andreas was, en hij ging zijn broer Simon zoeken en bracht hem bij Jezus. Simon ontmoette toen Jezus, en Jezus zei:

En hij leidde hem tot Jezus. Jezus keek hem aan en zei: U bent Simon, de zoon van Jona; u zult Kefas genoemd worden, wat vertaald wordt met Petrus.

JOHANNES 1:43

En dit is hetzelfde woord als Petrus, of Petros. Petros is het Griekse woord voor een rots; Kefas is het Aramese woord voor rots. Hetzelfde woord in een andere taal.

Maar dan is er een vierde dag genoemd in vers 43 van hoofdstuk 1, en dat is de dag dat Jezus Filippus riep. Nu waren de mannen die Jezus de dag ervoor ontmoetten Andreas en Simon en een naamloze discipel. Het is het patroon van de schrijver van dit evangelie om zichzelf te noemen zonder zijn naam te geven — soms noemt hij zichzelf gewoon 'een andere discipel', of 'de andere discipel', en een aantal keren 'de discipel die Jezus liefhad', of eigenlijk 'de discipel die Jezus liefhad'. Dit is de manier waarop de auteur over zichzelf spreekt. En daarom is het hoogst waarschijnlijk dat de naamloze discipel, van de twee die als eersten Johannes hoorden spreken en Jezus volgden op de derde van deze vier dagen, Johannes was. En daarom kunnen we zeggen dat Johannes, Simon Petrus en Andreas elkaar die dag allemaal samen met Jezus troffen.

Maar er is geen verslag dat ze Hem blijvend volgden, of dat Hij dat van hen verwachtte. Hij zag hen achter Zich aan lopen. Hij zei:

Wat wil je?

Zij zeiden:

Waar logeer je?

Hij zei:

Hij zei tegen hen: Kom en zie! Zij kwamen en zagen waar Hij woonde en bleven die dag bij Hem. En het was ongeveer het tiende uur.

JOHANNES 1:40

En er staat dat ze de rest van de dag bij Hem doorbrachten. Er staat niet dat ze verder gingen dan dat. Ze brachten de dag bij Hem door, en wat ze daarna deden, wordt niet vermeld.

Maar we vonden in de andere evangeliën dat diezelfde mannen, en nog een ander, Johannes' broer Jakobus, aan het vissen waren in Galilea. En alle andere evangeliën vermelden hoe Jezus langs het meer van Galilea kwam, een heel andere plaats dan waar dit verhaal zich afspeelde, veel verder naar het noorden. En Hij ziet deze mannen vissen, en Hij roept hen en zegt:

Volg mij.

En daarna volgen ze Hem blijvend. Ze worden discipelen. Ze worden Zijn volgelingen. Aangezien ze dat blijkbaar niet deden totdat Hij hen riep vanaf hun visnetten - en dat kan bijna een jaar later zijn geweest, niemand weet precies hoelang - dat was in ieder geval, ongetwijfeld, maanden na dit alles. Dat betekent dat deze mannen Jezus hadden ontmoet rond de plaats waar Johannes doopte, een middag met Hem hadden doorgebracht, en daarna ongetwijfeld veel tijd hadden besteed aan nadenken over wie Hij was, over de betekenis van die ontmoeting, over Johannes' woorden dat Hij het Lam van God was, terwijl ze visten. En ik vermoed dat ze onderling met elkaar over Hem spraken, misschien met de wens dat ze Hem niet hadden laten gaan, wie Hij ook was. En dan duikt Hij op terwijl ze aan het vissen zijn en zegt:

Volg mij.

En ze zijn er snel bij om te gehoorzamen, omdat ze er klaar voor zijn. Ze hebben waarschijnlijk al maanden aan Hem gedacht en waren ongetwijfeld erg blij om geroepen te worden. Dus laten ze hun visnetten achter en gaan met Hem mee.

3

Filippus en Nathanaël worden discipelen

Maar dat was een vervolg op de derde van deze vier dagen in hoofdstuk 1. Op de vierde van deze dagen ontmoet Hij Filippus, en Filippus gaat een vriend van hem halen die Nathanael heet, die vrijwel zeker dezelfde man is die in de apostellijsten Bartholomeus wordt genoemd. De naam Nathanael komt in geen van de synoptische evangeliën voor, maar hij wordt in dit evangelie een aantal keren genoemd. Hij is een vriend van Filippus. In de synoptische evangeliën - Mattheüs, Markus en Lukas - wordt, wanneer de apostellijsten van de twaalf worden gegeven, bij Filippus iemand genoemd met de naam Bartholomeus. En de meeste evangelicale geleerden zeggen dat Bartholomeus een andere naam is voor Nathanael. Het woord Bartholomeus betekent immers 'zoon van Tholomeüs'. Bar betekent 'zoon van' in het Hebreeuws. Dus de naam van de man was waarschijnlijk Nathanael bar Tholomeüs. Zijn vaders naam was Tholomeüs, de Hebreeuwse vorm van de naam Ptolemeüs. Dus deze Nathanael, hoewel hij niet onder die naam wordt genoemd in de andere evangeliën of in een van de apostellijsten, is waarschijnlijk de man Bartholomeus die in de apostellijsten voorkomt.

Dus Filippus en Nathanael worden op dit punt volgelingen van Christus, en het is mogelijk dat zij op dit moment de enige twee waren die daadwerkelijk met Hem meereisden. Uiteindelijk reisden er veel discipelen met Hem mee, en toen koos Hij er twaalf van hen uit. Die aanwijzing van de twaalf wordt in het evangelie van Johannes nooit vermeld, omdat het al in de andere evangeliën wordt vermeld. En het evangelie van Johannes lijkt er bijna op uit te zijn om niet te herhalen wat de andere evangeliën al gezegd hebben. Zo worden veel belangrijke dingen uit de andere evangeliën in Johannes weggelaten, simpelweg omdat ze al in de andere evangeliën staan, en Johannes schrijft ongetwijfeld een aanvullend verslag daarop. Dus we lezen in Johannes nooit dat deze mannen geroepen worden om apostel te zijn of uitgekozen worden als apostel, maar we lezen wel wat we niet lezen in de synoptische evangeliën: dat Filippus en Nathanael geroepen worden om Jezus te volgen, zoals heel, heel veel mensen dat werden.

Veel mensen volgden Jezus, en sommigen die specifiek geroepen werden, volgden zelfs niet, zoals toen Jezus een man riep en de man zei:

Een ander uit Zijn discipelen zei tegen Hem: Heere, sta mij toe dat ik eerst wegga en mijn vader begraaf.

MATTHEÛS 8:21

Of Jezus riep een andere man, en hij zei:

Weer een ander zei: Heere, ik zal U volgen, maar sta mij eerst toe dat ik afscheid neem van hen die in mijn huis zijn.

LUKAS 9:61

en blijkbaar verontschuldigde hij zich en ging niet met Jezus mee. Maar er waren veel mensen die Jezus volgden, hoewel de enige twee die we op dit punt kennen - waarover we nu lezen, en wanneer we bij hoofdstuk 2 komen - Filippus en Nathanael zijn. Maar er kunnen er nog veel meer geweest zijn wiens roeping niet specifiek is vermeld.

4

De bruiloft te Kana en 'de derde dag'

En in hoofdstuk 2 staat:

En op de derde dag was er een bruiloft te Kana in Galilea; en de moeder van Jezus was daar.

JOHANNES 2:1

Nu, in hoofdstuk 1, zijn we eraan gewend geraakt om de uitdrukking te lezen: de volgende dag, de volgende dag, de daaropvolgende dag. En nu lezen we: de derde dag. Sommigen denken dat 'de derde dag' de derde dag van de week betekent, wat volgens de Joodse kalender dinsdag zou zijn, omdat zondag, zelfs op onze kalender, de eerste dag van de week is, en dus zou de derde dag dinsdag zijn. En zij denken dat het daarover gaat. Het lijkt mij waarschijnlijker dat, aangezien we steeds hebben gelezen over de volgende dag, de volgende dag, de daaropvolgende dag, dit bedoelt: de derde dag na de vorige die genoemd werd. Dat wil zeggen, drie dagen later, met andere woorden. Het maakt niet zoveel uit wat het precies betekent, maar het is een chronologische aanduiding.

Nu gaan we zien dat Hij bij deze gelegenheid, op de derde dag, Zijn heerlijkheid openbaarde. Als je kijkt naar vers 11, dat het einde is van dit kleine gedeelte, staat er:

Dit heeft Jezus gedaan als begin van de tekenen, te Kana in Galilea, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.

JOHANNES 2:11

Johannes was meer een mystiek man dan de andere evangelienschrijvers. Het is daarom mogelijk dat hij met 'de derde dag', en met Jezus die op de derde dag Zijn heerlijkheid openbaarde, iets van een verwijzing bedoelde naar Zijn latere opstanding op de derde dag en het openbaren van Zijn heerlijkheid daarbij. Dat zeg ik deels omdat dit hoofdstuk twee belangrijke verhalen bevat. Het verhaal dat we zo gaan lezen is dat Jezus water in wijn verandert. Daarnaast is er ook de reiniging van de tempel. In het tweede van deze verhalen in dit hoofdstuk zegt Jezus:

Jezus antwoordde en zei tegen hen: Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen.

JOHANNES 2:19

En Johannes vertelt ons dat Hij het had over Zijn lichaam. Er zijn dus verholde verwijzingen naar de opstanding van Jezus op de derde dag, in ieder geval in het latere deel van het hoofdstuk, en het zou kunnen dat Johannes dat hier ook heeft gedaan. Het is voor ons niet zo belangrijk om te weten of dat inderdaad zo is, maar het is een suggestie die het overwegen waard is.

Dus op de derde dag was er een bruiloft in Kana in Galilea. Nu wil ik zeggen dat ik mensen dit vers heb horen gebruiken om te suggereren dat de wederkomst van Christus nu zou moeten plaatsvinden. Natuurlijk zijn er allerlei manieren waarop mensen dat proberen te berekenen en het zo te laten lijken alsof dit de tijd is, en sommige daarvan zijn geloofwaardiger dan andere. Maar ze suggereren dat een dag voor de Heere is als duizend jaar, en dat we daarom, na het jaar tweeduizend, nu in de derde dag zijn. En er is een bruiloft in Kana. Ze zeggen dat de bruiloft van het Lam op de derde dag plaatsvindt. Dat is natuurlijk allemaal uiterst speculatief, en ik denk niet dat daar hier iets van wordt aangeduid.

Om te beginnen is het hier niet Jezus die trouwt, hoewel de mormonen dat wel beweren. De mormonen zeggen dat deze bruiloft Jezus' eigen bruiloft was, en dat Hij trouwde met Maria en Martha, de twee zussen, hoewel de wet van Mozes het een man verbiedt om met twee zussen te trouwen. Jakob deed dat wel, maar dat was vóór de wet. De wet van Mozes maakte het uiteindelijk onwettig voor een man—zelfs als hij twee vrouwen mocht hebben—om twee vrouwen te hebben die elkaars zussen waren. En de mormonen geloven dat Jezus hier trouwde met Maria en Martha en Maria Magdalena, zodat Hij drie vrouwen nam. Deze leer ontstond natuurlijk in de tijd dat de mormonen nog in polygamie geloofden. Uiteindelijk moesten ze die praktijk onder druk van de Amerikaanse regering opgeven. Maar over deze passage hebben ze dit toch gezegd.

5

Maria bij de bruiloft en haar latere leven

Het lijkt me echter vreemd om dat te suggereren, gezien vers 2, waar staat:

En Jezus was ook voor de bruiloft uitgenodigd, en
Zijn discipelen.

JOHANNES 2:2

Dat suggereert sterk dat het niet Jezus' eigen bruiloft was, want het zou vanzelf moeten spreken dat de bruidegom op zijn eigen bruiloft uitgenodigd zou zijn. Maar in vers 1 staat:

Er was een bruiloft in Kana in Galilea, en de moeder van Jezus was daarbij.

Zij wordt nog op twee andere plaatsen genoemd, maar ze wordt in dit evangelie nooit bij naam genoemd. Dit evangelie noemt haar naam nooit. Ze wordt gewoon aangeduid als de moeder van Jezus. Ze wordt genoemd in hoofdstuk 6, vers 42, en ook in hoofdstuk 19, vers 25 en volgende.

Maar Maria is in sommige van deze verhalen bij Jezus, en Jozef niet. Jozef is er niet. En we krijgen eigenlijk de indruk dat Maria na dit punt met Jezus mee is gereisd, want in vers 12 staat:

Daarna ging Hij naar Kapernaüm, Hij, Zijn moeder, Zijn broers en Zijn discipelen; en zij bleven daar niet veel dagen.

JOHANNES 2:12

En ze bleven daar niet veel dagen, maar ze bleven er wel enkele dagen. En Maria bleef bij hen, maar niet bij haar man.

Johannes vertelt ons in hoofdstuk 19 dat Jezus vanaf het kruis neerkeek en Zijn moeder zag staan bij de voet van het kruis, naast de apostel die Hij liefhad, Johannes. Toen zei Hij tegen Zijn moeder en tegen Johannes:

Toen nu Jezus Zijn moeder zag en de discipel die Hij liefhad, bij haar zag staan, zei Hij tegen Zijn moeder: Vrouw, zie, uw zoon. Daarna zei Hij tegen de discipel: Zie, uw moeder. En vanaf dat moment nam de discipel haar in zijn huis.

JOHANNES 19:26-27

en zo staat er dat Johannes Maria vanaf dat moment onder zijn hoede nam, onder zijn zorg. En zo zorgde hij vanaf die tijd voor Maria. Dat zou nauwelijks nodig zijn geweest als ze nog getrouwd was, dus ze moet tegen die tijd weduwe zijn geweest. En dat lijkt mogelijk al het geval te zijn geweest in dit verhaal, dat meer dan twee jaar vóór de kruisiging plaatsvindt.

Maar het lijkt erop dat Jozef ergens in de tussentijd stierf, nadat Jezus twaalf was. We weten dat Jozef aanwezig was in dat verhaal in Lukas hoofdstuk 2, toen Jezus twaalf was, in de tempel. Maar we horen chronologisch nooit meer iets over Jozef na dat punt. Dus ergens tussen Jezus' twaalfde en Jezus' dertigste levensjaar lijkt Jozef gestorven te zijn, nadat hij het doel had vervuld waarvoor hij geboren was, namelijk om de minderjarige Jezus op te voeden en voor Hem te zorgen. Een zeer bevoorrechte positie, maar toen die vervuld was, nadat Jezus twaalf was—eigenlijk werd een jongen op die leeftijd bar mitswa en werd hij niet meer zo afhankelijk geacht. Jezus bleef nog thuis wonen en werkte als timmerman, maar blijkbaar heeft God Jozef ergens daarna tot Zich genomen.

En nu, in het volwassen leven van Jezus, reist Hij soms met Zijn moeder mee, die zich onder de discipelen bevindt. Maar ze reisde niet altijd met Hem mee, want in de Synoptische evangeliën lezen we een verhaal waarin Jezus omringd was door een grote menigte, en Maria kwam vanuit Galilea, vanuit hun woonplaats, naar de plek waar Jezus was, met de bedoeling Hem apart te nemen en met Hem te spreken, en Hij wilde haar geen gehoor geven. Maar het is duidelijk dat ze op dat moment geen discipel was. Maar in de begindagen trokken Hij en zij, zo lijkt het, nog vrij veel samen op.

De moeder van Jezus was dus op de bruiloft. Sterker nog, de manier waarop ze een beetje de leiding neemt, zou de indruk kunnen wekken dat er in elk geval een familielid trouwde. En dat is geen slechte aanname. We kunnen het niet zeker weten, maar ze was in elk geval zeer vertrouwd met het huishouden en kon opdrachten geven aan de bedienden. Misschien was ze op een of andere manier de zus van de moeder van de bruid of de bruidegom, of zoiets. Het gaat hoogstwaarschijnlijk om een familiebruiloft. Het is voor ons niet belangrijk om dat zeker te weten.

6

De wijn raakt op: vraag naar alcohol

En er staat in vers 2:

En Jezus was ook voor de bruiloft uitgenodigd, en Zijn discipelen.

JOHANNES 2:2

Jezus werd nu benaderd over het feit dat de wijn op was. En je zou je kunnen afvragen hoe het komt dat op een bruiloft de wijn opraakte. Hadden ze meer gasten dan verwacht, of zoiets? Maar eigenlijk was het moeilijk te berekenen hoeveel wijn je nodig zou hebben, omdat een bruiloftsfeest soms wel twee weken kon duren, en je kunt niet gemakkelijk berekenen hoeveel mensen er komen en gaan en hoeveel wijn je nodig zult hebben. Het moet dus niet erg ongewoon zijn geweest dat een familie zonder wijn kwam te zitten, vooral als ze niet tot de hogere klasse behoorden. Jezus en Zijn familie behoorden tot de boerenklasse, en het is heel goed mogelijk dat wie de bruiloft ook organiseerde, beperkingen had in hoeveel ze zich konden veroorloven te schenken.

Wijn was absoluut noodzakelijk bij elke feestelijke gelegenheid, of eigenlijk bij elke maaltijd. Sommige mensen zijn ervan overtuigd dat christenen nooit alcohol zouden mogen aanraken. Zij hebben daarom beweerd dat Jezus bij deze gelegenheid geen water in wijn veranderde, maar water in druivensap, omdat er bij sommige mensen een sterke afkeer bestaat om christenen toestemming te geven om alcohol te drinken. Veel pinkstergelovigen hangen deze opvatting aan. Ikzelf ben opgevoed in een baptistengemeente. Zij namen het standpunt in dat een christen nooit alcohol zou mogen drinken. En mensen zoals zij voelen zich echt ongemakkelijk bij een verhaal als dit, omdat Jezus een grote hoeveelheid wijn maakte. En vaak zeggen mensen die helemaal tegen drinken zijn: nou, Jezus kan geen alcoholische wijn gemaakt hebben, want bij zo'n hoeveelheid wijn zouden sommige mensen zeker te veel gedronken hebben en dronken zijn geworden, en dan zou Jezus verantwoordelijk zijn geworden voor hun zonde van dronkenschap. Nou, dan zou je net zo goed kunnen zeggen dat God verantwoordelijk is voor het feit dat mensen dronken worden, omdat Hij de wijn in de eerste plaats gemaakt heeft, of dat God verantwoordelijk is voor het feit dat mensen gulzig zijn, omdat Hij het voedsel gemaakt heeft. Alleen omdat God iets goeds verschaft, betekent dat niet dat het misbruik ervan op Zijn schouders rust als Zijn verantwoordelijkheid. Er is een juist en een onjuist gebruik van eten en drinken.

In de Bijbel, eigenlijk in Spreuken hoofdstuk 31, wordt het advies gegeven om wijn te geven aan iemand die in doodsangst verkeert en op sterven ligt, blijkbaar als een soort verdoving voor iemand die lijdt, in een tijd waarin men niet veel andere mogelijkheden had. Weet je nog, die oude westerns waarin een man gangreen had in zijn been en ze het met een houtzaag moesten afzagen? Dan gaven ze hem gewoon een fles wodka om de pijn te verdoven. Als je ernaar keek, leek het er niet op dat het de pijn helemaal wegnam, maar het was blijkbaar het beste wat ze hadden. En waarschijnlijk was gedurende vele eeuwen het beste wat je kon doen om iemand te verdoven die ondraaglijke pijn leed, hem de gunst te bewijzen door hem alcohol te geven. God heeft het ergens voor gemaakt. Ik denk niet dat we moeten zeggen dat alcohol het gevolg is van de zondeval. Maar dronkenschap wel. En iedereen die er moeite mee heeft om zijn drankgebruik onder controle te houden, of om met mate te drinken, zou zeker uit de buurt van alcohol moeten blijven. En het is waarschijnlijk ook een goed idee voor mensen die er geen probleem mee hebben, om er toch uit de buurt van te blijven wanneer ze in de buurt zijn van mensen die dat probleem wel hebben. Maar het punt is dit: als je een wet maakt die zegt dat, omdat sommige mensen een bepaald middel

misbruiken, dat middel op zichzelf slecht is, of dat christenen er niet bij in de buurt mogen komen of het niet mogen aanraken, dan doet dat me denken aan Eva, toen de duivel zei:

7

Wet, legalisme en vrijheid om wijn te drinken

De slang nu was de listigste onder alle dieren van het veld, die de HEERE God gemaakt had; en hij zei tegen de vrouw: Is het echt zo dat God gezegd heeft: U mag niet eten van alle bomen in de hof?

GENESIS 3:1

En zij zei:

En de vrouw zei tegen de slang: Van de vrucht van de bomen in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: U mag daarvan niet eten en hem niet aanraken, anders sterft u.

GENESIS 3:2-3

Nu, uiteraard heeft God niet gezegd dat ze het niet mochten aanraken. Hij zei dat ze het niet mochten eten. Als je iets niet mag eten, is het waarschijnlijk een goed idee om het ook niet aan te raken, want als je het gaat vastpakken, zou je jezelf kunnen schaden. Dus het is geen slecht advies — als je iets niet mag eten, is het een goed idee om het ook niet aan te raken. Maar dat is niet wat God gezegd heeft. En wanneer je daar iets aan toevoegt, een omheining om de wet heen bouwt, en zegt dat God dit gezegd heeft maar dat we verder zullen gaan en meer zullen zeggen dan Hij deed, dan is dat de oorsprong van het legalisme.

De Bijbel zegt inderdaad dat we ons niet moeten bedrinken — het is een werk van het vlees. Dronkaards worden twee keer genoemd in lijsten van mensen die het Koninkrijk van God niet zullen beërven. Dronkenschap is dus duidelijk niet oké, maar dat is niet hetzelfde als zeggen dat alle gebruik van alcohol niet oké is, want niet elk

gebruik van alcohol leidt tot dronkenschap. En aangezien er mensen zijn die zwak staan tegenover drank en het niet aankunnen, moeten die, zoals ik al zei, er natuurlijk uit de buurt van blijven. Net zoals Paulus zei:

Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig.
Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij niet onder de
macht van ook maar iets laten brengen.

1 KORINTHE 6:12

Hij had het toen over voedsel, maar dat zou gelden voor alles wat op zichzelf geoorloofd is, maar waarvan je niet wilt dat het je in zijn greep krijgt.

Heeft Jezus dan alcoholische wijn gemaakt? Waarom ook niet? Hij dronk er niet te veel van. Hij werd niet dronken. Zijn discipelen, daar ben ik zeker van, ook niet. Is daar iemand dronken geworden? Misschien. Dat weten we niet. Is Hij daarvoor verantwoordelijk als dat zo was? Nee. God heeft alles gemaakt, en alles wat door mensen misbruikt wordt, is door God gemaakt — maar Hij is niet verantwoordelijk voor de manier waarop zij het misbruiken. Hij heeft alleen goede dingen gemaakt. We weten dat de vroege gemeente deze scrupules over het vermijden van alcohol niet had, want bij de avondmaalsgemeenschap dronken ze alcoholische wijn. We weten dat Paulus zei dat toen dit misbruikt werd aan de avondmaalstafel in Korinthe, sommigen gingen dronken weg. Van druivensap kun je niet dronken worden, hoeveel je er ook van drinkt. Het was alcohol.

En ik zeg dit niet als iemand die erop uit is om alcoholgebruik aan te moedigen.

Ik ben zelf niet echt een drinker van alcohol. De waarheid is dat ik niet genoeg om alcohol geef om er speciaal voor de straat over te steken. Ik ben gewoon nooit aangetrokken geweest tot dat spul. Maar ik ben ook niet aangetrokken tot legalisme. En ik houd er gewoon niet van dat mensen de Schrift misbruiken omdat ze zelf een zwakte hebben. Ik denk dat het goed is om te zeggen dat iemand alles moet vermijden wat hem tot zonde zou kunnen leiden. Net zoals Jezus zei:

Als dan uw rechteroog u doet struikelen, ruk het uit en werp het van u weg, want het is beter voor u dat een van uw lichaamsdelen te gronde gaat en niet heel uw lichaam in de hel geworpen wordt. En als uw rechterhand u doet struikelen, hak hem af en werp hem van u weg, want het is beter voor u dat een van uw lichaamsdelen te gronde gaat en niet heel uw lichaam in de hel geworpen wordt.

MATTHEÛS 5:29-30

Als je ergens moeite mee hebt, houd het dan uit je leven. Maar zeg niet tegen anderen dat zij dat ook moeten doen als zij dat probleem niet hebben. Wanneer mensen de Schrift beginnen te verdraaien om het voor iedereen fout te maken om iets te doen wat zij zelf niet goed vinden om te doen, dan is dat legalisme.

8

Wijn vermengd met water: gebruik in de oudheid

Het is interessant dat de ceremoniemeester van het feest niet wist waar de wijn vandaan kwam, toen Jezus bij deze gelegenheid water in wijn veranderde. En hij ging naar de gastheer en zei:

En hij zei tegen hem: Iedereen zet eerst de goede wijn voor, en wanneer men er goed van gedronken heeft, daarna de mindere; u hebt de goede wijn tot nu bewaard.

JOHANNES 2:10

Stel dat de wijn die zij gewend waren genoeg alcohol bevatte om hen dronken te maken, zoveel dat ze achteraf geen verschil meer konden proeven tussen goede en slechte wijn. Dan zou het vreemd zijn als Jezus druivensap had gegeven en de man had gezegd: wauw, dit is de beste wijn van het hele feest. Het lijkt erop dat hij dan zou hebben gemerkt dat het druivensap was.

De wijn raakte op, want in het Midden-Oosten moest in de oudheid wijn gebruikt worden om het water te zuiveren. Iedereen dronk wijn, maar meestal verdunden ze die met water, of beter gezegd: ze zuiverden het water met een beetje wijn. Ze hadden een kan water en een kan wijn op tafel staan. Dat weten we uit de geschriften van de Latijnse schrijvers uit die tijd, uit de Talmoed van de Joden, en ook uit de Griekse schrijvers. Het is een universeel, bekend gebruik dat je, wanneer je in een land woont waar het water niet gegarandeerd veilig is, er iets aan doet om dat op te lossen. En wat ze over het algemeen deden, was er wijn in doen, meestal één deel wijn op twee delen water, of soms één deel wijn op drie delen water. Dat is de verhouding waarover je leest bij de oude Romeinse en Griekse geschiedschrijvers. Dat was dus genoeg alcohol om de vervelende kleine beestjes in het water te doden en het drinkbaar en veilig te maken, zodat je geen amoebedysenterie kreeg. Maar het was nauwelijks genoeg om dronken van te worden. Ik bedoel, je kon er nauwelijks genoeg van drinken om dronken te worden, tenzij je onvermengde wijn dronk.

Van tijd tot tijd verwijst de Bijbel naar onvermengde wijn, zoals bijvoorbeeld in Openbaring 14, waar staat:

En een derde engel volgde hen, die met een luide stem zei: Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt, en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt, dan zal hij ook drinken van de wijn van de toorn van God, die onvermengd is ingeschonken in de drinkbeker van Zijn toorn, en gepijnigd worden in vuur en zwavel voor het oog van de heilige engelen en van het Lam.

OPENBARING 14:9-10

Er wordt specifiek verwezen naar onvermengde wijn, dat wil zeggen: op volle sterkte. Waarom wordt dat vermeld? Omdat ze de wijn meestal wél vermengden. Onvermengde wijn was iets ongewoons. Als iemand dronken wilde worden, kon hij natuurlijk onvermengde wijn drinken, maar iedereen dronk wijn in zijn water. Dat was de enige manier om veilig te zijn. Daarom stond er altijd wijn op elke tafel, en het was alcoholische wijn. Anders zou het geen enkel nut hebben gehad.

9

Maria's rol in het gezinsleven van Jezus

Ze hadden dus meer wijn nodig, en Maria was op de een of andere manier op de hoogte van het feit dat de wijn op was. Dat doet mij opnieuw denken dat ze waarschijnlijk familie was van de mensen die de bruiloft gaven. We weten niet wat voor familie, maar hoe zou ze anders op de hoogte zijn gekomen van dit kleine, gênante feitje? Ze kwam er in het geheim mee naar Jezus. Ik weet zeker dat het niet breed werd rondverteld. Ik weet zeker dat niemand opstond om de aankondiging te doen: mensen, we zijn door de wijn heen. Het zou namelijk enorm gênant zijn als je je gasten had uitgenodigd en het uitkwam dat je je niet goed had voorbereid of niet aan alles had gedacht. En vooral voor een arme familie zou het extra gênant zijn om te moeten toegeven dat ze niet genoeg wijn konden betalen voor alle mensen die ze hadden uitgenodigd.

En dus komt Maria, die de gêne voor de gastheren voelt, naar Jezus en vertelt Hem gewoon over het probleem. Omdat Jezus er uiteindelijk daadwerkelijk iets aan deed, zouden we kunnen aannemen dat ze Jezus vroeg om iets te doen. En als dat zo is, kunnen we ons afvragen: wat verwachtte ze dat Hij zou doen? We weten dat Jezus uiteindelijk een wonder deed, maar er wordt ons verteld dat dit Zijn eerste wonder was. Dat betekent dat ze Hem nooit eerder een wonder had zien doen, en waarschijnlijk niet geneigd was dat te verwachten. Uiteindelijk, nadat Jezus bekend was geworden om Zijn wonderen, gingen mensen wonderen verwachten. Maar toen Jezus er nog nooit een had gedaan, en Maria Hem dertig jaar lang in haar huis had grootgebracht zonder ooit een wonder van Hem te hebben gezien, is het niet waarschijnlijk dat ze dacht dat Zijn eerste wonder zou zijn dat Hij wijn zou maken voor een bruiloft. Ze wist op dit moment misschien niet eens dat Hij de macht had om wonderen te doen, aangezien Hij er nog nooit een had gedaan. Waarom kwam ze dan überhaupt naar Hem toe met dit probleem?

Ik denk dat dit gewoon een heel realistisch kijkje is in het gewone gezinsleven van Jezus en Zijn moeder en Zijn broers, enzovoort. We weten dat Jezus het oudste kind was van een vrij groot gezin, misschien niet erg groot naar de maatstaven van die tijd. Maar Jezus had vier broers, dus Hij was de oudste van vijf jongens. En Hij had ook enkele zussen. Het aantal zussen wordt niet gegeven, maar het staat in het meervoud,

dus er waren minstens twee zussen. Het konden er ook tien zijn geweest. Maar we weten dat er in dat gezin minstens zeven kinderen waren, met Jezus als oudste. Hij was Maria's eerstgeborene, zo wordt ons in de Schrift verteld.

Nu Jozef dood was, was Jezus waarschijnlijk niet alleen het oudste kind, maar ook het meest verantwoordelijke, en zeker het meest betrouwbare. Als Jezus jouw kind was, denk ik dat je al snel zou merken dat Hij heel betrouwbaar en heel plichtsgetrouw was. Ik weet zeker dat ze, nu haar man dood was, er in het huishouden aan gewend was geraakt om naar Jezus te gaan, vooral omdat Hij bijna dertig jaar oud was, waarschijnlijk het oudste kind. Ze ging met Jezus naar alle zorgen in haar huishouden, en deed dat waarschijnlijk gewoon uit gewoonte. Dus nu, in het huishouden van iemand anders, denkt ze, als ze van het probleem hoort: 'Wat moet ik doen? Ik zal het aan Jezus vertellen. Misschien kan Hij iets bedenken. Misschien kunnen Hij en Zijn discipelen onderling geld inzamelen, ergens wijn gaan kopen, of wat dan ook.' We weten niet wat ze verwachtte dat Hij zou doen, of zelfs of ze verwachtte dat Hij iets zou doen. Misschien luchtte ze gewoon haar hart bij Hem. Ze schaamde zich voor de gastheer en wilde dat met iemand delen; ze dacht dat Jezus begrip zou hebben. Al is het maar de vraag of ze dacht dat Hij er iets aan zou doen.

10

Betekenis van 'Vrouw, wat heb Ik met u te doen?'

En Hij reageerde toen op een manier die vreemd lijkt. Hij zei tegen haar:

Jezus zei tegen haar: Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Mijn uur is nog niet gekomen.

JOHANNES 2:4

Dat klinkt in onze oren nogal onbeleefd, maar voor haar was dat veel minder het geval. Een vrouw aanspreken met "vrouw" was heel gewoon. Er zijn andere gevallen waarin Jezus iemand met "vrouw" aansprak, en dat met grote mededogen, zoals bij de Syro-Fenicische vrouw wier dochter een demon had, en die Jezus smeekte om te komen en haar te genezen. En uiteindelijk zei Hij:

Toen antwoordde Jezus en zei tegen haar: O vrouw, groot is uw geloof; het zal gebeuren zoals u wilt. En haar dochter was vanaf dat moment gezond.

MATTHEÛS 15:28

Een vrouw aanspreken met "vrouw" was normaal, en een man aanspreken met "man"—Jezus sprak soms ook een man aan met "man". Wij doen dat vandaag niet meer zo, en als je nu tegen een vrouw "vrouw" zou zeggen, klinkt dat meestal streng of als een terechtwijzing, maar dat hoefde hier niet per se het geval te zijn. Het zou vergelijkbaar zijn met iets als "mevrouw" zeggen, of "beste vrouwe", of zoiets. Mannen spreken hun moeder in het algemeen natuurlijk niet zo aan, maar het was geen onbeleefde manier van spreken.

Maar Hij zei: "Wat heeft jouw zorg met Mij te maken?" Dat klinkt bijna alsof Hij zegt: "Wat kan mij jouw probleem schelen?" Maar hoogstwaarschijnlijk zegt Hij hiermee: dit is een zorg van jou—wat denk je eigenlijk dat Ik daaraan moet doen? Hoe wordt dit ineens Mijn probleem? En Hij zegt: "Mijn uur is nog niet gekomen." Nu zijn er in het evangelie van Johannes veel verwijzingen naar het uur van Jezus. Meestal staat er dat Zijn uur nog niet gekomen was, of dat Zijn tijd nog niet gekomen was. Meestal, wanneer Jezus zei—of wanneer de schrijver Johannes zegt—dat het uur van Jezus nog niet gekomen was, verwijst dat naar het uur van Zijn dood. Maar dat is hier niet erg logisch, want niets van wat Maria had gezegd had te maken met Zijn dood. Ik ben van mening dat Hij hier eenvoudigweg bedoelt: "Ik volg een ander schema dan jij. Als jij nu meteen iets zou kunnen doen, zou je het doen, maar dat betekent niet dat het Mijn tijd is om iets te doen. Ik krijg Mijn opdrachten niet van jou. Ik volg de agenda van iemand anders"—namelijk de agenda van Mijn Vader.

11

Vergelijking met Jezus' woorden aan Zijn broers

Eén reden waarom ik denk dat dit de betekenis is, is dat Hij iets soortgelijks tegen Zijn broers zei in hoofdstuk 7. In hoofdstuk 7, vers 2, staat:

En het feest van de Joden, het Loofhuttenfeest, was aanstaande. Zijn broers dan zeiden tegen Hem: Vertrek van hier en ga weg naar Judea, zodat ook Uw discipelen de werken die U doet kunnen zien. Want niemand doet iets in het verborgene, en streeft er tegelijk zelf naar dat men openlijk over hem spreekt. Als U deze dingen doet, maak Uzelf dan openbaar aan de wereld.

JOHANNES 7:2-4

En blijkbaar zeiden ze dit met een zekere spot, niet gemeend, want er staat in vers 5:

Want ook Zijn broers geloofden niet in Hem.

JOHANNES 7:5

Maar Jezus zei tegen hen:

Jezus dan zei tegen hen: Mijn tijd is nog niet aangebroken, maar uw tijd is er altijd.

JOHANNES 7:6

Dat wil zeggen: jullie volgen het schema van niemand anders; jullie kunnen doen wat jullie willen, wanneer jullie willen. "Ik moet dingen doen volgens het programma van Mijn Vader, het schema van Mijn Vader. Mijn tijd is er nog niet, maar jullie—jullie tijd is altijd."

Dus wat Hij zegt, is: "Ik heb niet de vrijheid om zomaar te doen wat Ik wil, of wat jij wilt dat Ik doe. Ik heb een schema dat is vastgesteld door iemand die hoger is dan jij en hoger dan Ik—Mijn Vader. Wat Hij wil, is wat Ik moet doen." En dus, toen Hij dat tegen Zijn broers zei, doet mij dat denken aan wat Hij hier tegen Zijn moeder zei: "Mijn uur is nog niet gekomen", of, bij implicatie, "Mijn tijd". En zo klinkt het alsof Hij haar opmerking opvat als een impliciet verzoek om iets te doen, en Hij probeert haar te zeggen, misschien op een zachte, misschien op een minder zachte manier: Moeder, Ik ben deze dertig jaar dat Ik in Uw huishouden heb geleefd, altijd op Uw wenken bediend geweest, maar Ik heb het huis nu verlaten. Ik volg de agenda van iemand anders. U kunt er niet zomaar van uitgaan dat het zal blijven zoals het al die jaren was,

dat U gewoon naar Mij toe komt wanneer het toilet verstopt zit en Ik meteen een loodgieter erbij haal. Ik bedoel, elke keer dat er iets mis was, was Maria waarschijnlijk naar Hem toe gekomen, en zij was eraan gewend dat Hij gewoon beschikbaar was wanneer zij iets vroeg. Want er staat in Lukas hoofdstuk 2 dat na die gebeurtenis, toen Jezus twaalf jaar oud was, Hij met hen meeking naar Nazareth en hun onderdanig was, dat wil zeggen aan Maria en Jozef. Dus de hele tijd dat Jezus thuis woonde, totdat Hij ongeveer dertig was, was Hij onderdanig aan Zijn moeder. En wat zij zei, was voor Hem—Hij was immers een goede Zoon, eer uw vader en uw moeder. Hij was aan haar onderdanig. Hij deed wat zij zei. Zij was daaraan gewend. Ongetwijfeld zag Hij haar opmerking als een impliciete vraag: Zoon, doe iets aan deze situatie. Zij hebben geen wijn meer. Is er iets wat U kunt doen? En Jezus probeert haar in wezen op haar plaats te zetten, niet in negatieve zin, maar in die zin dat Hij haar laat weten dat er nu een verandering is in Zijn reisplan. Hij gaat niet doen wat zij, of enig ander mens, van Hem wil dat Hij doet. Zijn uur wordt bepaald door een hogere autoriteit. En ik denk dat dat is wat het betekent. "Wat heeft jouw zorg met Mij te maken?" is een retorische vraag. Het betekent: Ik kan niet toelaten dat jouw zorgen Mijn agenda bepalen. Ik moet nu echt de agenda van iemand anders volgen, en dit is niet Mijn tijd om iets te doen.

12

Jezus' timing en de vervulling van Zijn uur

Nu is vrijwel het eerstvolgende wat we lezen dat Hij iets deed, maar we weten niet hoeveel tijd er verstreek voordat Hij dat deed. En misschien liet Hij gewoon genoeg tijd verstrijken om zeker te weten dat Hij het niet alleen op haar verzoek deed. God kan gezegd hebben: oké, doe nu iets. En het is hetzelfde in Johannes 7, waar we het hebben over dat andere geval met Zijn broers, want Zijn broers zeiden: ga naar Jeruzalem en laat Uzelf zien. Hij zei: nou, jullie kunnen het doen wanneer jullie maar willen. Mijn tijd is niet gekomen. Maar Hij zei toen, in Johannes 7:8, tegen Zijn broers:

Gaat u naar dit feest; Ik ga nog niet naar dit feest, want Mijn tijd is nog niet vervuld.

JOHANNES 7:8

Maar er staat:

En nadat Hij dit tegen hen gezegd had, bleef Hij in Galilea. Maar toen Zijn broers naar het feest gegaan waren, toen ging Hij ook Zelf naar het feest, niet openlijk, maar als in het verborgen.

JOHANNES 7:9-10

Hoeveel later dat was, weten we niet. Het klinkt alsof Hij gewoon wachtte tot ze uit het zicht waren, om de volgende bocht heen, en toen er stiekem vandoor ging. Maar in werkelijkheid was Hij Zich bewust van wanneer het juiste moment was. En Hij zegt: Ik zal gaan wanneer het voor Mij het juiste moment is. En dat deed Hij ook. En zoals het verhaal verteld wordt, wordt er geen tijdspane vermeld tussen het moment waarop Hij zegt dat Hij nog niet gaat, en het moment waarop Hij daadwerkelijk gaat. Het klinkt alsof het er onmiddellijk op volgt.

Hetzelfde geldt hier. Hij zegt tegen Zijn moeder: Ik kan niet zomaar dingen doen omdat u dat wilt. Ik zal het doen op het tijdstip van Mijn Vader. Dat is in wezen wat Hij bedoelt. En dat kan een uur later geweest zijn, twee uur later, we weten het niet. Maar het verhaal springt natuurlijk door naar het vervolg, waar Hij wél ingrijpt en iets doet.

13

De dienaren vullen de watervaten met wijn

Maar toen Jezus dit tegen Zijn moeder zei, leek ze niet uit het veld geslagen. Ze gaat er gewoon in mee. En in Johannes 2:5 zei Zijn moeder tegen de dienaren:

Zijn moeder zei tegen de dienaars: Wat Hij ook tegen u zal zeggen, doe het.

JOHANNES 2:5

Dat ze de dienaren kon opdragen, betekent echter niet dat het haar huishouden was. Dienaren waren min of meer onvrije mensen, zo'n beetje als slaven in een huishouden. Ze waren er waarschijnlijk aan gewend om te doen wat een aanzienlijk persoon, of iedere vrije persoon, hun opdroeg. Dus zij gaf de dienaren de opdracht om Jezus in de gaten te houden en te doen wat Hij hun ook zou opdragen.

En daar waren zes stenen watervaten neergezet, volgens het reinigingsgebruik van de Joden, elk met een inhoud van twee of drie metreten.

JOHANNES 2:6

Dus als het er zes waren, en elk vat 20 gallon (ongeveer 76 liter) bevatte, dan is dat 120 gallon (ongeveer 454 liter). Als ze elk 30 gallon (ongeveer 114 liter) bevatten, dan is dat 180 gallon (ongeveer 681 liter). Dat is een aardige hoeveelheid water om in wijn te veranderen.

Jezus zei tegen hen: Vul de watervaten met water. En zij vulden ze tot aan de rand. En Hij zei tegen hen: Schep er nu iets uit en breng het naar de ceremoniemeester; en zij brachten het.

JOHANNES 2:7-8

Toen proefde de ceremoniemeester — die eigenlijk zoiets was als de hoofdober — het water dat nu wijn geworden was, en hij wist niet waar het vandaan kwam. Maar de dienaren die het water geschept hadden, wisten het wel. De ceremoniemeester riep de bruidegom, en zei tegen hem:

Toen nu de ceremoniemeester het water geproefd had, dat wijn geworden was — hij wist niet waar de wijn vandaan kwam, maar de dienaars die het water geschept hadden, wisten het — riep de ceremoniemeester de bruidegom. En hij zei tegen hem: Iedereen zet eerst de goede wijn voor, en wanneer men er goed van gedronken heeft, daarna de mindere; u hebt de goede wijn tot nu bewaard.

JOHANNES 2:9-10

En in vers 11 wordt ons verteld:

Dit heeft Jezus gedaan als begin van de tekenen, te Kana in Galilea, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.

JOHANNES 2:11

— blijkbaar heeft Hij op deze manier Zijn heerlijkheid geopenbaard —

Hierna ging Hij naar Kapernaüm:

Daarna ging Hij naar Kapernaüm, Hij, Zijn moeder, Zijn broers en Zijn discipelen; en zij bleven daar niet veel dagen.

JOHANNES 2:12

Daarmee eindigt dit verhaal. Er volgt nog een ander verhaal.

14

De zeven wonderen en de 'Ik ben'-uitspraken

In onze inleiding op het boek Johannes zei ik dat het Evangelie naar Johannes het aantal wonderen dat het vermeldt, blijkbaar met opzet, heeft beperkt tot 7. Johannes schreef ook het boek Openbaring. Daar zitten ook veel zevens in. Het lijkt erop dat 7 voor Johannes een belangrijk getal is, en het is op een grote manier verweven in de structuur van het boek Openbaring, en misschien op een bepaalde manier ook in dit evangelie, want er worden 7 wonderen van Jezus vermeld. En er zijn in dit evangelie ook 7 uitspraken van Jezus die beginnen met de woorden 'Ik ben', zoals:

En Jezus zei tegen hen: Ik ben het Brood des levens; wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.

JOHANNES 6:35

of

Jezus dan zei opnieuw tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ik ben de Deur voor de schapen.

JOHANNES 10:7

of

Ik ben de goede Herder; de goede herder geeft zijn leven voor de schapen.

JOHANNES 10:11

of

Jezus zei tegen haar: Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven,

JOHANNES 11:25

of

Jezus zei tegen hem: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij.

JOHANNES 14:6

of Ik ben, Ik ben, Ik ben. Er zijn 7 Ik-ben-uitspraken van Jezus opgetekend in Johannes, en 7 wonderen.

In onze inleiding zei ik dat het heel natuurlijk is om sommige van die Ik-ben-uitspraken te verbinden met sommige van de wonderen, want toen Jezus zei:

Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.

JOHANNES 8:12

was dat dicht in de buurt van het moment waarop Hij de ogen van de blinde man opende. Eén van de wonderen illustreert dat Jezus licht geeft aan een man die blind geboren was. Of toen Hij zei:

En Jezus zei tegen hen: Ik ben het Brood des levens; wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.

JOHANNES 6:35

was dat vlak in de buurt van het moment waarop Hij de menigten had gevoed met het brood en de vissen. En Hij zegt:

Ik ben het brood des levens. Dat illustreert duidelijk het punt over Jezus doordat het wonder ermee verbonden wordt. Of toen Hij zei:

Jezus zei tegen haar: Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven,

JOHANNES 11:25

was dat vlak voordat Hij Lazarus uit de dood opwekte. Er zijn dus verschillende gevallen waarin deze wonderen op een wezenlijke en onmiskenbare manier verbonden zijn met de uitspraken 'Ik ben dit,' of 'Ik ben dat.' Nu, dat geldt niet voor allemaal. Niet allemaal zijn ze zo gemakkelijk te verbinden. Maar mijn theorie is dat ze allemaal op de een of andere manier verbonden zijn. Sommige minder duidelijk. En dit is zo'n geval.

15

Beeld van 'Ik ben de ware Wijnstok'

Dit is het eerste van de zeven wonderen die Johannes optekent. En er wordt ook gezegd dat het het eerste wonder is dat Jezus deed. Dat is wat vers 11 bedoelt met:

Dit heeft Jezus gedaan als begin van de tekenen, te Kana in Galilea, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.

JOHANNES 2:11

Het woord 'tekenen' hier, semeion in het Grieks, betekent miraculeuze tekenen. En het woord heeft dezelfde gedachte als ons woord teken. Een teken draagt informatie. Een teken vertelt je iets. En deze wonderen dragen informatie over Jezus. Ze vertellen je iets. Dit zijn wonderen die iets over Jezus communiceren. En dit is het eerste ervan in Jezus' leven, en het eerste dat Johannes optekent.

En komt het op enige manier overeen met een van de 'Ik ben'-uitspraken van Jezus? Nou, dat doet het wel, hoewel het niet in de buurt staat in het boek. Dit is het eerste wonder, maar het komt, geloof ik, overeen met de laatste van de 'Ik ben'-uitspraken, namelijk:

Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

JOHANNES 15:1

Het ligt voor de hand dat het veranderen van water in wijn is wat wijnstokken doen. Daarom hebben mensen wijnstokken. Daarom bestaan er wijngaarden, want je giet water op zo'n ding, en later in het seizoen komt er aan de andere kant wijn uit. Daar zijn wijnstokken voor. Nu zouden we misschien denken: 'Ik eet gewoon graag de druiven.' Nou, misschien doe je dat, maar in het Midden-Oosten worden wijngaarden — en zelfs hier — vooral gezien als bedoeld voor wijnproductie.

Jezus zei in Johannes 15:

Ik ben de ware wijnstok. En hier, in Zijn eerste wonder, doet Hij precies wat wijnstokken doen, als een zinnebeeld van deze aanspraak die Hij maakt. Het veranderen van water in wijn is dus het werk van een wijnstok. Maar wat bedoelde Jezus, en wat was de betekenis van Jezus' uitspraak:

Ik ben de ware wijnstok. Hij zei dat zeker niet om te zeggen: 'en daarom ga ik rond om water in wijn te veranderen,' want voor zover we weten deed Hij dat maar één keer. Het is dus niet zozeer dat de uitspraak ons informeert over wat Jezus zou gaan doen op

het gebied van water in wijn veranderen. Het is eerder zo dat het veranderen van water in wijn illustreerde dat Hij de ware wijnstok is.

16

Israël als Gods wijngaard in het Oude Testament

Maar wat is de betekenis van het veranderen van water in wijn? En in welke zin neemt Jezus water en verandert het in wijn? Nu zijn er allerlei manieren waarop je de oudtestamentische achtergrond van wijn, wijngaarden, wijnstokken, druiven of wat dan ook kunt onderzoeken, en je kunt tot allerlei verbanden komen. Eén ding is echter heel duidelijk: in het Oude Testament was Israël Gods wijngaard, of, om de beeldspraak te veranderen, in sommige gevallen Zijn wijnstok.

Jesaja vertelt een heel bekende gelijkenis in Jesaja hoofdstuk 5. Hij spreekt over God die een wijngaard heeft. God graaft er een wijnpers in, zet er een omheining omheen om hem te beschermen, en beplant hem met de beste wijnstok. Hij verwacht goede druiven, omdat Hij goede wijn wilde maken. En Hij zei:

Hij spitte hem om en zuiverde hem van stenen, Hij beplante hem met edele wijnstokken. In het midden ervan bouwde Hij een toren, en hakte ook een perskuip daarin uit. Hij verwachtte dat hij goede druiven zou voortbrengen, maar hij bracht stinkende druiven voort.

JESAJA 5:2

En God zegt:

Wat is er nog meer te doen aan Mijn wijngaard, dan wat Ik eraan gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht dat hij goede druiven zou voortbrengen, terwijl hij slechts stinkende druiven voortbracht?

JESAJA 5:4

En dan zegt Hij in vers 7 van Jesaja 5:

Want de wijngaard van de HEERE van de legermachten is het huis van Israël, en de mannen van Juda zijn Zijn lievelingsplant. Hij verwachtte goed bestuur, maar zie, het werd bloedbestuur, gerechtigheid, maar zie, het werd geschreeuw.

JESAJA 5:7

of de wijnstok. De wijngaard en de wijnstok vertegenwoordigen dus beide, in zekere zin, Israël, en God verwachtte dat Israël vrucht zou voortbrengen. Welke vrucht verlangde Hij van Israël? Hij laat ons niet in het ongewisse. Datzelfde vers, Jesaja 5:7, gaat verder:

Ik zocht naar recht, maar wat Ik vond was onderdrukking. Ik zocht naar gerechtigheid, maar in plaats daarvan hoorde Ik mensen het uitschreeuwen onder misbruik.

Dat wil zeggen, de vrucht die Hij van Israël wilde was recht en gerechtigheid. En de wijnstok brengt dat in dit geval voort. De wijnstok brengt vrucht voort. Nu heeft Israël dat nooit gedaan, maar Jezus zou dat wel doen. Hij zei in Johannes 15:

Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

JOHANNES 15:1

wat misschien, in de context van het Joodse denken over Israël als de wijnstok, betekent dat Hij zegt: 'Ik ben het ware Israël.' Wat Israël had moeten voortbrengen aan goede wijn, dat bracht het niet voort. Het bracht onderdrukking voort. Het bracht onrecht voort. Maar God heeft altijd van Zijn wijngaard en van Zijn wijnstok recht en gerechtigheid verwacht. En Israël heeft dat niet weten voort te brengen, maar Ik ben hier om dat voort te brengen.

17

De stenen watervaten en witgepleisterde graven

Hoe wordt dat dan door Jezus voortgebracht? Het is heel interessant dat in dit verhaal van het water dat in wijn wordt veranderd, de waterkruiken specifiek worden genoemd - dit zijn niet zomaar keukenkruiken om mee te koken. Er staat dat het waterkruiken waren van het type dat de Joden gebruikten voor reiniging. Ons wordt verteld dat de Joden een systeem van ceremonieel wassen hadden dat ze de hele dag door toepasten. Van alles kon hen ceremonieel onrein maken. Wij wassen onze handen omdat we bezorgd zijn over bacteriën en vuil en parasieten en dergelijke die we kunnen oplopen wanneer we buiten vuil worden. En wanneer we eten, weten we dat we schadelijke dingen naar binnen kunnen krijgen, dus wassen we onze handen. Wij hebben onderwijs in hygiëne gehad. Zij hadden in de oudheid geen enkel onderwijs in hygiëne. Ze wisten niets van bacteriën totdat Louis Pasteur kwam. Ze hadden geen idee dat ziektekiemen via de hand konden worden overgedragen door onzichtbare kleine microben. Dus toen zij hun handen wassen, was dat niet omdat ze bang waren voor fysieke onreinheid. Het was een rituele zaak. Zij beschouwden zichzelf als ritueel onrein en meenden dat ze ritueel gereinigd moesten worden door de uiterlijke wassing van hun lichaam, of hun handen, of wat dan ook, afhankelijk van de omstandigheden.

Maar natuurlijk is dit slechts een uiterlijke wassing. Het kon niets veranderen in het binnenste van de mens. En er is een zin waarin de hele wet wordt gesymboliseerd door die wassingen, want de wet kon iemand voorschrijven hoe hij zich moest gedragen, en iemand kon zich zelfs uiterlijk gedragen naar de wet. Maar wat ontbrak - en God klaagde daar vaak over - was een overeenkomstige verandering van het hart. Onder de wet had je mensen die hun voorhuid besneden maar niet hun hart. Je had mensen die de buitenkant van de beker reinigden, zoals Jezus het uitdrukte, maar de binnenkant van de beker was nog vol vuiligheid en losbandigheid. Jezus zei over de Farizeeën, die het meest vooraanstaand waren in het naleven van de praktijken van de wet van het oude verbond - zij deden dat nauwgezetter dan wie ook - het volgende:

Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent als de witgepleisterde graven, die vanbuiten wel mooi lijken, maar vanbinnen zijn ze vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid.

MATTHEÛS 23:27

Nu was een graf een onrein ding, want beenderen, dode lichamen en dergelijke waren onrein voor de Jood. Als je een dood lichaam aanraakte, was je een week lang onrein. Dus een graf was een plaats waar Joden niet naartoe wilden gaan. Als je naar de begrafenis van je vader moest, was je een week onrein, en dat was heel onhandig. Je moest het doen, maar je vermeed dode lichamen zoveel mogelijk. De verwijzing naar witgekalkte graven verwijst eigenlijk naar iets dat in die streek daadwerkelijk gebeurde, want Jeruzalem werd drie keer per jaar bezocht door Joodse pelgrims van over de hele wereld voor de feesten. En, om het voorzichtig te zeggen, grotten werden gebruikt als toilet. Dat weten we uit een bekend verhaal in het Oude Testament waarin Saul David achtervolgt en een grot binnengaat om zijn behoefte te doen. Maar waar zou je het anders moeten doen? Ik neem aan dat er struiken konden zijn, maar buiten in de woestijn moesten mensen af en toe hun behoefte doen, en dus gingen ze daarvoor grotten in. Het punt is dat graven en grotten blijkbaar soms hetzelfde waren. Heel vaak werden mensen in grotten begraven. Nu wisten de mensen die daar woonden welke grotten begraafplaatsen waren, en zij gingen daar niet naar binnen om hun behoefte te doen. Maar buitenstaanders die uit andere landen op bezoek kwamen in Jeruzalem, zagen een grot en gingen daar naar binnen, en zij wisten niet of het een graf was of niet. En dan werden ze verontreinigd, omdat er dode lichamen in lagen, en dan konden ze het Pascha niet houden, of wat dan ook, omdat ze een week lang verontreinigd waren.

18

Witkalken van graven en een nieuw hart

Om die onbedoelde verontreiniging te voorkomen, deden de Joden het volgende: wanneer de tijd van de feesten aanbrak en zij pelgrims van buiten de streek verwachtten, gingen ze erop uit met witkalk en een kwast en kalkten ze de buitenkant van die grotten die begraafplaatsen waren wit. Op die manier wisten buitenstaanders

meteen dat die plaats niet beschikbaar was voor normaal gebruik. Er liggen dode lichamen in. Ga daar niet naar binnen. Zo maakte het witkalken van de buitenkant van een grot bekend: dit is een begraafplaats, ga daar niet naartoe.

Jezus verwees dus naar iets waarvan ieder van Zijn toehoorders had gehoord, toen Hij zei dat zij waren als witgepleisterde graven. Iedereen daar had waarschijnlijk witgekalkte graven gezien. Hij zei dat ze er van buiten wit en glanzend en mooi uitzagen, maar vol verontreiniging waren. Als je ermee in aanraking kwam, waren ze niet zo schoon als het leek. Ze waren onrein. Ze waren vol onreinheid en verontreiniging, en je zou onrein worden door ermee in aanraking te komen. Wat Jezus hiermee zegt - Hij zei dat over de Farizeeën, die de meest gewetensvolle naleving van de wet van het Oude Testament in acht namen. Zij waren uiterlijk rein, maar innerlijk niet veranderd. Zij hadden een hart van steen dat vervangen moest worden door een hart van vlees, zoals God had beloofd:

Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven.

EZECHIEL 36:26

. Met andere woorden, wat God voor mensen moest doen, was hun een innerlijke verandering geven, niet slechts wetten die hun vertellen hoe ze zich moeten gedragen, waaraan ze alleen uiterlijk konden voldoen. Want je kon je uiterlijk aan het wetboek houden en innerlijk volledig verdorven zijn, zoals Hij aangaf.

Nu waren deze waterkruiken van het soort dat gebruikt werd voor de uiterlijke wassingen die de Joden regelmatig uitvoerden. Het water was dus niet zozeer een beeld van verkwikking, maar eerder water dat gebruikt werd om je handen en voeten te wassen, dat soort dingen. Deze kruiken waren geen drinkvaten. Ze leken meer op iets waarmee je je baadt. En daarom was het water dat Jezus in wijn veranderde, water dat onder normale omstandigheden gebruikt zou worden om de buitenkant van het lichaam te reinigen.

19

Wijn als beeld van innerlijke verandering

Toen Hij het in wijn veranderde, werd het natuurlijk door mensen gedronken. En wat doet wijn? Volgens de Schrift verheugt wijn het hart van de mens. Dat weet iedereen. Iedereen weet dat alcohol, als je er genoeg van drinkt, de stemming verhoogt, of in elk geval op een of andere manier verandert. Alcohol heeft invloed op de geest. Het is een bewustzijnsveranderende drug. En daarom wordt ons gezegd er niet te veel van te drinken, omdat het niet goed is je bewustzijn op die manier te veranderen. Maar in de oudheid werd iemand niet als dronkaard beschouwd als hij gewoon genoeg dronk om zich even vrolijk te voelen, en dat niet voortdurend deed. Maar soms wordt wijn in de Schrift geprezen als iets dat de stemming verhoogt, dat het hart van de mens verheugt. En op één plaats staat dat het het hart van mens en God verheugt. Als je in Richteren hebt gelezen, ben je die regel tegengekomen in Richteren 9, in de gelijkenis van de bomen die een koning zoeken.

Toen zeiden de bomen tegen de wijnstok: Komt u, wees koning over ons! Maar de wijnstok zei tegen hen: Zou ik mijn nieuwe wijn opgeven, die God en mensen vrolijk maakt, en zou ik weggaan om boven de andere bomen te zweven?

RICHTEREN 9:12-13

Wat voor nuttelozer taak zou er kunnen zijn dan koning van de bomen te zijn? Waar hebben ze een koning voor nodig? Ze doen toch niets.

Wijn staat dus inderdaad bekend om zijn bewustzijnsveranderende eigenschap. Met andere woorden, het verandert het hart. Te veel ervan is natuurlijk een slechte zaak.

Hoererij, wijn en nieuwe wijn nemen het hart in beslag.

HOSEA 4:11

Of, in de King James staat er 'take away'. In moderne vertalingen staat er 'enslave the heart'. Maar het punt is dat wijn een beeld is van datgene wat je innerlijk verandert, wat je verstand en je hart verandert, in tegenstelling tot water dat alleen de buitenkant wast.

Dit is dus, geloof ik, een beeld van Jezus die de wet van het oude verbond als middel om vrucht of gerechtigheid voort te brengen, vervangt door iets anders, iets dynamischers. Denk eraan, er was een moment waarop Jezus gevraagd werd waarom Hij en Zijn discipelen geen vastenregime hielden zoals de discipelen van Johannes de Doper deden, en zelfs de Farizeeën — die vastten twee keer per week, maar Jezus' discipelen niet. Jezus zei, onder andere — Hij zei eerst iets anders, maar toen zei Hij:

20

Nieuwe wijn in oude zakken: religie en de Geest

Ook doet niemand nieuwe wijn in oude leren zakken; anders doet de nieuwe wijn de zakken barsten en stroomt de wijn eruit en gaan de zakken verloren; maar nieuwe wijn moet men in nieuwe zakken doen.

MARKUS 2:22

Wat Hij hiermee bedoelt, is dat toen ze in die tijd wijn maakten, ze die niet in glazen flessen deden zoals wij tegenwoordig doen. Ze deden het in — hoe noemen ze die ook alweer — bota-zakken, is dat hoe we ze noemen? Zakken gemaakt van geitenhuid. En ze verzegelden ze, vol met wijn. Maar de wijn geeft tijdens het gisten gassen en dergelijke af en zet uit. En als het in een luchtdichte verpakking zit, moet het uitzetten. En daarom deden ze het in leren zakken, omdat leer kan rekken. De wijnzak kon dus meerekken met de groeiende wijn terwijl die gistte, omdat wijn leeft. Water leeft niet, maar wijn wel. Wijn leeft. Daarom groeit het. Daarom moet het in een soepele wijnzak zitten.

En Jezus zei dat als je een oude wijnzak neemt die al tot het uiterste is opgerekt, en je stopt er nieuwe wijn in en sluit hem af, dan wil die nieuwe wijn uitzetten, maar de oude wijnzak is te bros. Hij is al tot zijn maximale capaciteit uitgerekt. Hij kan dit levende, veranderende spul niet accommoderen.

En wat Jezus bedoelde, is dat de wetten van de Farizeeën en hun strenge vastenschema's en alle dingen die ze deden om rechtvaardig te zijn — dat die dingen waren als een starre, onbuigzame instelling. Het is institutionele religie. Het is niet

geestelijk, het is religieus. En religie wordt, per definitie, wanneer ze geïstitutionaliseerd raakt, onbuigzaam. De regels worden na verloop van tijd vastgelegd, evenals de verwachtingen, de leerstellingen die wel of niet worden getolereerd. En institutionele religie wordt, juist omdat het religie is, onbuigzaam.

De Joden hadden een onbuigzame religie. Dat is eigenlijk waarom ze Jezus kruisigden. Hij paste niet in het keurslijf. Hij dacht steeds te veel buiten de gebaande paden. Ze waren niet flexibel. Wat Jezus bracht, was als wijn, nieuwe wijn, die leeft. Het verandert. Dat wil zeggen, het groeit. Levende dingen hebben bewegingsruimte nodig. En je stopt geen wijn die nog niet gegist heeft en moet uitzetten, in een zak die niet met haar meerekt, anders scheurt de zak en verlies je de wijn, enzovoort.

Jezus zei: de reden dat Mijn discipelen jullie gewoontes niet volgen, jullie religieuze gewoontes, Farizeeën, is dat zij de nieuwe wijn hebben. Je herinnert je misschien nog wat de omstanders zeiden op de dag van Pinksteren, toen ze de mensen in tongen hoorden spreken. Ze zeiden: nou,

Anderen zeiden spottend: Zij zijn vol zoete wijn.

HANDELINGEN 2:13

. En Paulus zei in Efeze 5:18:

En word niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is, maar word vervuld met de Geest,

EFEZE 5:18

maar wat?

Vervuld worden met de Heilige Geest werkt innerlijk transformerend, net zoals wijn in zekere zin ook je bewustzijn verandert, op een andere manier. Maar het punt is dat Paulus zegt: in plaats van dronken te worden van wijn, word vervuld met de Heilige Geest, want wat Jezus bracht wordt vergeleken met wijn. Als we bedwelming als iets slechts beschouwen, wat we eigenlijk zouden moeten doen, willen we misschien niet het woord 'bedwelmend' gebruiken. Maar nogmaals, de Bijbel spreekt altijd over dronkenschap als iets slechts, maar wanneer het niet over dronkenschap gaat, spreekt de Bijbel bijna altijd positief over wijn. Denk aan de barmhartige Samaritaan, die olie

en wijn in de wonden van de man goot — het werkte als ontsmettingsmiddel. Het ontsmette het water dat ze dronken. Het ontsmette wonden. En als je er genoeg van dronk, voelde je je er wat beter door. Het veranderde op een bepaalde manier je hart, niet per se op een goede manier, maar het punt is dat het de kracht had om je van binnen te veranderen, terwijl wassen met water geen enkele innerlijke invloed op je heeft.

21

De wet als water, het nieuwe verbond als wijn

Dit water dat in die wasvaten zat, is een zinnebeeld van de wet als systeem, van het oude verbond als systeem, dat geen gerechtigheid kan voortbrengen. Het kan de buitenkant van een mens reinigen, dat wil zeggen zijn gedrag. Iemand kan zijn gedrag uiterlijk opschonen. Het is een zinnebeeld van jezelf uiterlijk wassen zodat je schoon lijkt, zoals een witgepleisterd graf, of zoals een beker die van buiten schoon is maar van binnen vol vuil en verrotting zit. Wat heb je aan een schone beker als hij vol rioolwater zit wanneer hij je wordt voorgezet? Ik bedoel, dat is duidelijk wat Jezus zegt over de Farizeeën. Je maakt de buitenkant van de beker schoon, maar van binnen zit hij, in wezen, vol rioolwater — verontreiniging, verrotting.

Dus hier verricht Jezus een wonder dat een zinnebeeld is van wat Hij, als de ware wijnstok, doet. Wat doet Hij? Hij komt de Joodse cultuur binnen. Hij neemt Joodse mannen die Zijn discipelen zijn. Zij hebben onder de wet geleefd. Zij volgden de oude manier om God te behagen en te proberen rechtvaardig te zijn. En Hij brengt een transformerende, innerlijke dynamiek, de Heilige Geest, die hen van binnen verandert op een manier die de wet nooit had gekund, omdat Hij iets levends brengt. De wet was aanvankelijk een soort levend ding. Er vonden opwindende wonderen plaats rond de tijd dat de wet gegeven werd, en zo meer. Maar in de handen van de overpriesters, de Farizeeën en anderen die de wet aan de mensen onderwezen, was ze een dode letter geworden. En het meeste waarop ze konden hopen, was mensen te dwingen hun uiterlijke gedrag op te schonen door zich aan de wet te conformeren.

Jezus zei: Ik ga niet meedoen met jullie beweging. Ik ga Mijn nieuwe wijn niet in jullie oude wijnzak gieten. Dat zal jullie wijnzak bederven, en het zal Mijn wijn bederven. En Ik ga daar iets anders mee doen. Maar dat komt omdat Zijn beweging, en de

dynamiek van Zijn beweging, van het Koninkrijk van God en van de Geest van God, iets levends was dat niet kon worden opgesloten in de structuren van een door mensen gemaakt religieus systeem. En zo wordt de wijn die Hij maakt een zinnebeeld van het nieuwe leven van het nieuwe verbond dat Hij brengt. En Hij neemt wat het oude verbond was en verandert het. Hij sloot een nieuw verbond.

22

Jeremia 31: profetie van het nieuwe verbond

En denk eens aan hoe het nieuwe verbond beschreven wordt in Jeremia hoofdstuk 31. Het zou goed zijn om ernaar te kijken, want wat ik hier zeg wordt mooi geïllustreerd door deze ene profetie, die in Hebreeën twee keer wordt aangehaald en overal wordt verondersteld in Christus vervuld te zijn. Ze wordt ook aangehaald in 2 Korinthe hoofdstuk 3. Het Nieuwe Testament haalt haar dus minstens drie keer aan, in ieder geval delen ervan.

Maar in Jeremia 31, vanaf vers 31, zegt God:

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten,

JEREMIA 31:31

— dat is het verbond bij de berg Sinaï, dat Hij met hen sloot na de uittocht —

niet zoals het verbond dat Ik met hun vaders gesloten heb op de dag dat Ik hun hand vastgreep om hen uit het land Egypte te leiden — Mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ík hen getrouwd had, spreekt de HEERE.

JEREMIA 31:32

Ik hield Mijn verbond. Ik was een goede echtgenoot. Ik was een trouwe echtgenoot. Zij waren een ontrouwe vrouw. Zij braken het verbond. We hebben niet nog zo'n verbond nodig. Ze lijken niet bereid dat soort verbonden te houden. Maar Hij zegt:

Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zíj zullen Mij tot een volk zijn.

JEREMIA 31:33

Nu zegt Hij: het oude verbond dat Ik met hen sloot bij de Sinaï, was ontoereikend. Ze hebben het verbroken. Ik ga geen ander verbond meer maken zoals dat. Dat was gewoon een wet, een regel die Ik hun oplegde, en ze lieten zien dat hun innerlijke leven zo verdorven was dat ze zich zouden verzetten tegen de regels van buitenaf. Dus Ik ga een ander soort verbond maken. Ik ga er een maken die hen van binnen verandert. De wetten die Ik hun ga geven, zullen in hun hart geschreven worden, wat betekent dat hun hart zo veranderd zal worden dat het geneigd zal zijn tot gehoorzaamheid aan God.

Als jij wedergeboren bent, als jij een oprechte christen bent, dan is jouw hart geneigd om God te gehoorzamen — niet uit wetticisme, maar omdat dat gewoon is wat er in jouw hart zit om te doen. Niet omdat iemand jou vertelt dat je het moet, maar omdat jouw hart jou vertelt dat je het moet, omdat dat is wat je wilt doen. Het staat geschreven in jouw hart. Het is de code in jouw computer. En zo heeft God Zijn wet daar in ons hart geschreven. En Hij zegt: het is anders dan het verbond dat Ik eerder sloot. Het oude verbond was net zo goed als water in een wasteil. Het nieuwe verbond is als wijn. Het verandert de mens van binnen. Het verandert hun hart, hun denken, het verandert hun bewustzijn.

23

De kwaliteit van Jezus' wijn: een getuigenis

En dus illustreert dit wonder van Jezus, geloof ik, dat belangrijke punt. Dat is ongeveer zoveel tijd als we hebben. Ik was alleen even aan het kijken of er nog andere dingen zijn die ik wil noemen voordat we afsluiten. Ik wil erop wijzen dat zelfs de ceremoniemeester opmerkte dat de wijn die Jezus maakte zelfs beter was dan de wijn die ze al gehad hadden. Dat die opmerking zo is opgetekend, geeft aan dat Jezus, om te beginnen, geen rommel maakt.

Ik herinner me een vriend van me. Destijds, in de Jezusbeweging, baden mensen om allerlei soorten wonderen en zagen ze die soms ook. Een vriend van me, die een oude Dodge-bus had, was op een dag onderweg naar zijn werk, en op een tamelijk landelijke buurtweg raakte zijn bus zonder benzine. Hij zat midden in de rimboe. Dit was voordat er mobiele telefoons waren. Hij kon niet om hulp bellen. Hij zat gewoon vast, ergens. Hij zat in zijn bus, voelde zich neerslachtig en bad. En hij voelde dat de Heere tot hem sprak en zei: 'Doe water in je benzinetank.' Er was een huis in de buurt waar hij waarschijnlijk een tuinslang kon lenen om er water mee in te doen. Maar hij was ook automonteur, en hij zei: 'Ik ga geen water in mijn benzinetank doen. Ik weet wat dat met mijn auto zal doen.' Maar hij bleef het gevoel houden dat God zei: 'Doe water in je benzinetank.' En hij was net gek genoeg om te denken: misschien is dit God die tot mij spreekt. Dus ging hij naar de burens en vroeg of hij hun tuinslang mocht gebruiken, en hij vulde zijn benzinetank met water uit hun slang.

En toen bad hij en zei: 'God, U hebt bij een gelegenheid water in wijn veranderd, en misschien is het Uw bedoeling om dit water in benzine te veranderen.' En hij bad heel hard, en hij probeerde de auto te starten. Natuurlijk startte hij niet. Hij wilde niet aanslaan. En hij zei — hij dacht alleen maar: 'Wat heb ik mijn motor aangedaan? Ik heb mijn motor gewoon vernield.' Maar hij had geen andere keuze dan het te blijven proberen. En hij bleef bidden, en uiteindelijk startte de auto en liep hij. Hij kwam aan op de plek waar hij naartoe moest, op deze benzinetank vol water. Maar hij zei dat hij niet erg goed liep.

En toen Jezus water in wijn veranderde, maakte Hij goede wijn, geen minderwaardige wijn. Het klinkt alsof Hij minderwaardige benzine van water maakte, als Hij het echt in benzine veranderde. Ik weet het niet — misschien liet God de auto gewoon rijden zonder brandstof. Ik heb zelf, denk ik, een paar keer iets dergelijks meegemaakt. Ik had geen brandstof meer, midden in de rimboe, en ik vroeg God om nog wat verder te kunnen rijden toen er geen brandstof meer in de tank zat, en ik heb een paar keer nog aardig wat kilometers gehaald. Dit was ook nog in de tijd van de Jezusbeweging, toen we heel eenvoudig waren en een heel eenvoudig geloof hadden. En je kunt wel nagaan dat je een eenvoudig geloof moest hebben om water in je benzinetank te doen omdat je dacht dat God het je had gezegd.

Maar ik weet niet goed wat ik van dat verhaal moet denken. Het lijkt mij dat als God het water in benzine veranderde, het goede benzine zou zijn. Maar hij zei dat het geen goede benzine was. Hoe dan ook, het is een vreemd verhaal. Er zijn veel vreemde verhalen die uit opwekkingen voortkomen, en dat was er een van.

Maar toen Jezus water in wijn veranderde, maakte Hij geen rommel. Hij maakte de beste wijn. En natuurlijk spreekt het symbool van deze verandering over de verandering in Gods volk. In plaats van dat ze uiterlijk gewassen worden, worden ze innerlijk veranderd. Dus wanneer God een bovennatuurlijk werk in jou doet om je rechtvaardig te maken, schept Hij gerechtigheid in jou. De vrucht van de wijnstok is gerechtigheid, en Jezus schept gerechtigheid in jou. Hij doet een echt werk. Het verandert in echte wijn — niet zomaar een soort halve wijn, geen half-benzineachtig spul. Het is echt goede wijn. Jezus heeft het beste te bieden. Zijn wonderen zijn er nooit op gericht geweest om minderwaardige dingen te maken. En zo is het werk dat Hij in ons doet geen minderwaardig werk, maar Hij maakt het beste wat Hij in staat is te maken in ons, wanneer we door geloof tot Hem komen.

24

Waarom Johannes selectief wonderen vermeldt

Johannes leert dat dit eeuwige leven pas in ons komt wanneer wij in Hem geloven. Het is een geestelijk leven dat ons van binnenuit verandert. En dus, wanneer Johannes vertelt over de wonderen die Hij doet - ik denk niet dat hij ook maar één wonder van Jezus vertelt zonder reden. Ik denk dat de andere evangeliën, omdat ze twintig of dertig wonderen bevatten, soms gewoon het ene wonder na het andere noemen, alleen omdat ze zo verbazingwekkend zijn - nog een geweldig, waargebeurd verhaal over wat Jezus deed. Johannes is heel selectief geweest. Hij heeft heel weinig wonderen gebruikt, en blijkbaar heeft hij de wonderen die hij koos, alleen gekozen omdat ze ons iets geestelijks vertellen. Jezus deed een fysiek wonder, maar in Johannes' ogen leek dit wonder iets geestelijks te vertegenwoordigen. En ik geloof dat dat de waarde is van Johannes: hij geeft ons deze verbanden met de wonderen van Jezus.

Jezus deed nooit wonderen alleen om mensen te imponeren of te verblinden. Hij deed ze omdat ze iets moesten overbrengen. Zelfs in de synoptische evangeliën horen we Hem zeggen: o, denk je dat Ik geen zonden kan vergeven? Nou, het is moeilijker voor Mij om te zeggen dat je zonden vergeven zijn, dan om te zeggen: sta op en loop. Maar opdat je zult weten dat de Zoon des mensen macht heeft om zonden te vergeven, zal Ik tegen deze man zeggen dat hij moet opstaan en lopen. Jezus zei dus zelfs dat de reden waarom Hij dit wonder deed, was zodat je iets over Hem zou weten, over Zijn macht, over wie Hij is. En dus hebben de wonderen die in het evangelie van Johannes zijn opgetekend, precies datzelfde doel: ons te laten zien wie Jezus is. In dit geval, dat Hij de ware wijnstok is. Waar Israël faalde om gerechtigheid en recht voort te brengen, komt Jezus Zelf als de ware wijnstok en brengt Hij het in ons voort.

En zo is er die gelijkenis die Hij vertelt in Mattheüs 21, over de wijngaard en de pachters: hoe zij geen vrucht voortbrachten en de eigenaar daar boos over was. Nadat de pachters de zoon van de eigenaar hadden gedood - je kent misschien de gelijkenis aan het einde van Mattheüs 21 - En er staat dat hij hen zou vernietigen en zijn wijngaard zou verpachten aan anderen, die de vruchten ervan zouden voortbrengen. En natuurlijk zijn de pachters, de oorspronkelijke pachters van de wijngaard, Israël. En de anderen aan wie het wordt gegeven, zijn het volk van Christus, dat de vruchten ervan zal voortbrengen. Recht en gerechtigheid is wat hij van zijn wijngaard verwacht. En dit wordt niet voortgebracht door een uiterlijke gerechtigheid die alleen de buitenkant wast. Het wordt voortgebracht door een nieuw soort werk, een nieuw verbond dat nieuwe neigingen en gesteldheden van gerechtigheid in het hart grifelt. En dat wordt geïllustreerd in dit eerste wonder van Jezus.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 1:34
- Johannes 3:24
- Johannes 1:29
- Johannes 1:35
- Johannes 1:43
- Johannes 1:40

- Mattheüs 8:21
- Lukas 9:61
- Johannes 2:1
- Johannes 2:11
- Johannes 2:19
- Johannes 2:2
- Johannes 2:12
- Johannes 19:26-27
- Genesis 3:1
- Genesis 3:2-3
- 1 Korinthe 6:12
- Mattheüs 5:29-30
- Johannes 2:10
- Openbaring 14:9-10
- Johannes 2:4
- Mattheüs 15:28
- Johannes 7:2-4
- Johannes 7:5
- Johannes 7:6
- Johannes 7:8
- Johannes 7:9-10
- Johannes 2:5
- Johannes 2:6
- Johannes 2:7-8
- Johannes 2:9-10
- Johannes 6:35
- Johannes 10:7
- Johannes 10:11
- Johannes 11:25
- Johannes 14:6
- Johannes 8:12
- Johannes 15:1
- Jesaja 5:2
- Jesaja 5:4
- Jesaja 5:7

- Mattheüs 23:27
- Ezechiël 36:26
- Richteren 9:12-13
- Hosea 4:11
- Markus 2:22
- Handelingen 2:13
- Efeze 5:18
- Jeremia 31:31
- Jeremia 31:32
- Jeremia 31:33

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.